

Pericopa Matot-Masei - Moise și paradoxul Midianului [anul 5784]

În pericopa noastră noi ne despărțim de Midian și de midianiți (Numeri cap. 31). Această „despărțire” s-a petrecut din porunca Domnului într-o acțiune de răzbunare în cadrul căreia au fost lichidați toți bărbații și toate femeile adulte (Numeri 31:17-18). Această referire gravă la midianiți ne amintește referirea Tanachului la Amalech.

Acest război de răzbunare a lui Moise față de midianiți a avut loc în câmpiile Moabului, la sfârșitul mersului în deșert, la intrarea în țara făgăduinței. Locul exact ne este dat aici „Și au adus la Moise ... în câmpiile Moabului, care era pe malul Iordanului, vizavi de Ierihon” (Numeri 31:12). Acesta este și punctul geografic cu care se încheie cartea Numeri: „Acestea sunt poruncile și legile pe care Domnul le-a poruncit ... în câmpiile Moabului, pe malul Iordanului, vizavi de Ierihon” (Numeri 36:13).

În fond, în acest punct Moise se desparte nu numai de midianiți, ci și de copiii lui Israel: „Împlinește răzbunarea copiilor lui Israel față de midianiți, apoi vei fi adunat la poporul tău” (Numeri 31:2). Înainte de aceasta el a primit poruncă să-l împuternicească pe Iosua Bin-Nun să fie urmașul său, după dispariția lui din lumea aceasta: „ ... vei fi și tu adunat la poporul tău ... ia-l la tine pe Iosua, fiul lui Nun și sprijină-ți mâna asupra lui” (Numeri 27:12, 18). Iosua care i-a învins pe Amalek (Exod 17:8-13) va fi cel care-i va urma opera lui Moise pentru cucerirea țării. Însă ultima luptă în deșert este războiul lui Moise și nu a lui Iosua.

După cum scrie în Geneza 25:1-2, Midian este fiul lui Avram și Ketura, adică este fratele lui Isaac și a lui Ișmael. Probabil că și lui i-a fost îndeplinită circumcizia, la fel cu Avram și Ișmael, după porunca primită de Avram (Geneza cap.17). Cu alte cuvinte midianiții sunt rude apropiate poporului evreu. De la început sunt conflicte între ei. Midianiții, urmașii lui Avram, îl vând pe Iosef și el urmașul lui Avram ca rob în Egipt (Geneza 37:28, 36). După aceea se clarifică prin acest act că odată cu Iosef tot poporul evreu a fost supus robiei în Egipt.

Următoarea personalitate care are legături cu midianiții este Moise, însă spre deosebire de experiența negativă pe care a avut-o Iosef cu ei, cea a lui Moise este foarte bună și agreabilă. Preotul din Midian, Yitro, îl primește în casa lui cu multă prietenie și îi și acordă mâna fiicei sale de soție (Exod 2:15-22). Astfel Moise a reînnoit legăturile între fiii lui Avram. Socrul lui i-a fost ca un tată lui Moise, care se despărțise de tatăl său la o vârstă fragedă. Se poate spune că în această situație, Yitro a fost partener cu Moise la acțiunea de eliberare a poporului evreu din robia Egiptului. Regele Șaul amintește acest lucru în atenționarea lui la urmașii midianiților: „Căci voi ați manifestat iubire loială față de tot poporul lui Israel când a ieșit din Egipt” (1Samuel 15:6). Era de așteptat ca Yitro să fie prezent la evenimentul de pe Muntele Sinai, el binecuvântează pe Dumnezeu Israelului (Exod 18:1-12). El a mai fost și inițiatorul înființării sistemului de justiție în frunte cu Moise.

Legătura strânsă între Moise și preotul Midianului a dus la cererea lui Moise ca Yitro să se alăture poporului Israel în deșert și să le fie călăuză: „Noi pornim spre locul despre care Domnul a spus, vi-l voi da vouă, mergi cu noi și îți vom face bine ... rogu-te nu ne părăsi, căci de aceea ai cunoscut locurile noastre de popas în deșert și ne vei servi drept ochi. Și va fi dacă vei veni cu noi, că acest bine pe care Domnul ni-l va face nouă ți-l vom face și noi ție” (Numeri 10:29-32). Era de așteptat ca el să li se alăture Israelului după ce a făcut el pentru ei și ce i-a promis Moise. Însă aici s-a ivit o piedică uriașă. Când Israel au ajuns la intrarea în țară, moabiții și midianiții s-au opus la intrarea lor în țară. Aici avem descrierea războiului contra lor.

Tentativa de a opri Israelul să intre în țară, a fost executată după cum am citit de Balak care i-a adunat pentru asta pe „bătrânii Midianului” ca să se sfătuiască cum să-i oprească pe evrei de a intra în țara Canaanului (Numeri 22:1-7). Este important să amintim că planul trebuia să fie executat de „bătrânii Midianului” împreună cu Bilam, care poate el însuși era midianit. Continuarea evenimentelor dovedesc aceasta. Când planul a eșuat și în loc de blestem Bilam a binecuvântat poporul evreu, el a apelat la fetele Moabului și Midianului ca să-i ispitească pe evrei prin ritualul lui Baal-Peor (Numeri 25:1-19). Nu pe degeaba fata care se culcă cu evreul este Cozbi bat Țur midianita, fiica președintelui Midian (Numeri 25:15-18).

În războiul contra Midianului este un aspect personal a lui Moise și de aceea el stă în fruntea războiului și nu Iosua pe care el îl numise deja. Cu alte cuvinte, înaintea morții sale el este obligat să conducă și să finalizeze expediția.

În concluzie, midianiții sunt cei care au contribuit la robia din Egipt. Însă la fel și la ieșirea din Egipt. Midianiții sunt cei care au contribuit la consolidarea regimului conducător-judecătoresc al Israelului în deșert și la călătoria lor spre țara făgăduită. Însă pe de altă parte ei sunt cei care au încercat să saboteze conducerea Israelului și să zădărnicească planurile de cucerire ale țării Canaan.

Moise care a fost educat în casa faraonului și în cel al preotului Yitro, s-a debarasat încetul cu încetul de aceste două culturi ca să întemeieze în locul lor o religie nouă numită „Torat Moșe”. Moise și poporul au început călătoria cu distrugerea egiptenilor și au încheiat-o după 40 de ani cu distrugerea midianiților.

Păcatul lui Baal-Peor reprezintă uriașa criză de la sfârșitul călătoriei în deșert. În cartea Deuteronom noi citim ultimul discurs a lui Moise în aceea zonă. Moise se află în câmpiile Moabului, vizavi de casa lui Peor. Acolo își ține ultimul discurs, acolo moare și acolo este înmormântat. În discurs nu este nicio vorbă despre midianiți. Nici despre Yitro. El subliniază doar păcatul lui Baal-Peor: „Și am rămas în vale, vizavi de Bet-Peor ... Ochii voștri sunt cei care au văzut ce i-a făcut Domnul lui Baal-Peor, căci Domnul, Dumnezeul vostru a distrus din mijlocul tău pe oricine l-a urmat pe Baal-Peor. Dar voi, cei care vă alipiți de Domnul, Dumnezeul vostru, sunteți cu toții în viață astăzi” (Deuteronom 3:29, 4:3-4). Cu alte cuvinte, Baal-Peor simbolizează moartea, pe când alipirea de Dumnezeu arată viață. Cât de simbolică este moartea lui Moise din cartea Deuteronom: „Și a murit acolo Moise, slujitorul Domnului, în țara Moabului, după vorba Domnului. Și l-a îngropat acolo în depresiune, în țara Moabului, vizavi de Bet-Peor” (Deuteronom 34: 5-6).

[Moise a murit vizavi de locul care simbolizează moartea, dar a lăsat o Tora de viață celor care vor intra în țară.](#)